

Tirolski poslanec Neuner govoril je strogo stvarno in se je bavil s porotnimi sodnijami; zadnji govornik Jaques napenjal je vse svoje govorniške moči, da bi vladi in zborniški večini povedal kaj neprijetnega pa ob enem vsaj v novi obliki, pečal se je mnogo z jezikovno naredbo pravosodnega ministerstva, skušal je dokazati njeno nepostavnost, pa razun nekaj odobravanja za trenutek njegov govor ni imel nikakoršnega vpliva. Koncem govora zaklical je vladi in večini: „spoznajte se in popboljšajte se!“ — od desnice pa je odmeval prav ta klic proti levici in govorniku — in po pravici.

V večerni seji pečal se je desniški žid iz českega kluba dr. Zucker poglavitno z levičarskim židom dr. Jaquesom ter mu je — akoravno z neko govorniško napako svojega rodú zeló oviran — prav dobro odgovarjal svojemu predgovorniku rekoč, da je bil govor njegov zeló nepopolen posnetek zadnje jezikovne razprave v gosposki zbornici. — Pa je bilo v resnici jako nehvaležno delo iz novega dokazavati vse ono, kar so v gosposki zbornici: Randa, knez Lobkovic, Maassen in ministra Pražak in Taaffe tako temeljito ovrgli. — Jaques si je moral pač misliti, da je v politični borbi uže velicega pomena, ne kazati se premaganega, in zato je ponavjal Schmerling-Ungerjeve razloge za obsojeno in za zmiraj zavrženo trditev nemške nestrpljivosti.

V daljni razpravi prišla sta si Lienbacher, kot poročevalec tega oddelka, in pa dr. Vašaty v oestro nasprotje zavolj onih postav, katere določujejo upravni jezik pri najvišji sodnji. Poslanec M. Vošnjak odgovarjal je Foreggerju, sicer pa je daljna razprava še primeroma dosti stvarno tekla, akoravno so govorili tudi Pichler, Reicher in Pernerstorfer, ki sicer nimajo navado, rabiti mičnih besedi.

Interpelacija

poslanca dr. Poklukarja in tovarišev do prevzvišenega gospoda vodja ministerstva notranjih zadev in do prevzvišenega gospoda trgovinskega ministra v zadevah požara tovarne za smodnik v Kamniku na Kranjskem.

(Prečitana v večerni seji dne 25. maja.)

Dne 11. t. m. nastal je v čistilnici za soliter državne tovarne za smodnik v Kamniku na Kranjskem požar, kateri je uničil en del velikega poslopja za shrambo, dalje zalog solitra in priprave čistilnice ter tako, kolikor se sedaj čuje iz merodajnih virov, prizadel škode okrog 40.000 gold.

Kolika je bila nevarnost veliko večje, zeló občutljive škode, kaže okoliščina, da se rešeni veliki del obsežnega, iz treh traktov obstoječega, ter traktom podolgoma zvezanega shrambenega poslopja, s solitrom, žveplom in drugimi zalogami vred od merodajne strani ceni mnogo nad 1 milijon goldinarjev.

Uže po sodbi nestrokovnjakov pa je nedvomljivo, da je požarna nevarnost zgradbe shrambenega poslopja v tem, da so vsi trije veliki trakti po dolgatem traktu zvezani in da je bila v enem njegovem delu čistilnica za soliter.

Kurjilnica za kotle in ponve v čistilnici je sicer na dvorišču trakta prizidana, vendar pa je skušnja pri zadnjem požaru pokazala, da ne more ne najstrogejši hišni red in ne nadzorstvo zabraniti, da po nesrečnem slučaju ali po neprevidnosti enega samega delavca — vsa velika in lepa zgradba z dragoceno vsebino vred ne pride v nevarnost vničenja, dokler je čistilnica v prostorih shrambenega poslopja.

Po okoliščini, da je v enem traktu shrambenega poslopja zmiraj spravljenega zeló velika množina žvepla in da ga je bilo tudi za čas zadnjega požara baje 30.000 funtov, mogel bi bil ta požar postati osodopoln za mesto kamniško in njegove prebivalce.

Ker k sreči ni bilo sape, zato se na nevarnost za mestne hiše, akoravno so nekatere prav malo v stran od pogorišča, še celó mislilo ni, toliko večji pa je bil strah pred pretečim žveplenim hlapom.

Prebivalci mesta z razumnejšim delom svojim na čelu vrel so v trumah iz mesta ven deloma peš, deloma na vozéh, seboj jemajoč stvari večje vrednosti, otroke in bolnike vozili so deloma na ročnih vozéh. Vse hitelo se je rešiti proti mengiško-kamniški strani. Da se tudi oblastva niso mogla obraniti strahu pred velikostjo preteče nevarnosti, razvideti je iz okoliščine, da so se vjetniki pri c. kr. okrajni sodnji razun začasno zaprtega večega hudodelnika, ki bi se bil imel izpustiti še le v trenutku skrajne nevarnosti, spustili vsi v začasno prostost.

K sreči trajala je dejanska nevarnost samo eno uro, od 11. do 12 ure. Ker gašenje z brizgalnicami, spravljenimi v poslopji magazinov samih s pomočjo tovarniških delavcev, dalje po požarni brambi kamniškega mesta, katera je nagloma prihitela na pomoč pod osobnim vodstvom vodje smodniške tovarne, stotnika Schwaba in župana Fischerja s pomočjo mnogobrojnih delavcev pričelo se je nemudoma in s toliko previdnostjo ter izvrševali s pomočjo hitro prihitele požarne brambe domžalske s tolikim vspehom, da je bila ob 12. uri protipožarna stena proti zahodno-severnima traktoma shrambenega poslopja od pogorišča odločena.

Ob enem obračalo se je gašenje krog protipožarne stene, katero loči prvi trakt od podolžnega trakta in delo gašenja bilo je po prihodu, brzojavno na pomoč pozvane ljubljanske požarne brambe s parno gasilnico s čudovitim vspehom v kratkem času dognano.

V očigled velike važnosti državne tovarne za smodnik v Kamniku za preskrbovanje c. kr. vojne s smodnikom tedaj za njeno bojno moč v slučaju vojske, je važen državni interes v tem, da tovarna varno in nemoteno deluje; enako je v interesu varnosti mesta kamniškega in njihovih prebivalcev pred ognjem, da se dosedanja uevarnost ognja pri magazinu za soliter in žveplo, ki se s primeroma malimi stroški dá odpraviti, kar prej moč odpravi.

Osamljenje treh traktov magazina, odstranjenje čistilnice za salpeter in pa zalog žvepla iz teh prostorov in pa spravljanje teh zalog v posebnem, od mesta bolj

oddaljenem poslopji bi za kamniško mesto vsako nevarnost ognja dokončno odpravilo; nevarnost ognja v poslopih tovarne pa bistveno zmanjšalo.

Pri tem pa se ne more prezreti, da bi končna zgradba krajne železnice Ljubljana-Kamnik enako pomnožila delavno zmožnost tovarne za smodnik, kakor tudi nevarnost ognja za kamniško mesto bistveno zmanjšala s tem, da bi se ročnejše odvažal izdelan smodnik ter se le po malem dovažale v to potrebne, za ogenj nevarne tvarine.

Navdani želje, da bi se delavna zmožnost kamniške smodniške tovarne povečala in zagotovila, stavijo podpisani vprašanje:

1. Je li njegova prevzvišenost gospod ministerski predsednik kot vodja ministerstva notranjih zadev voljan pozvedeti dati vzroke zadnjih požarov pri tovarni za smodnik v Kamniku ter jih kar prej odpraviti dati?

2. Ali hoče njegova prevzvišenost gospod minister za trgovinstvo končno zgradbo s postavo že sklenjene krajne železnice Ljubljana-Kamnik po moči pospeševati in požuriti?

Na Dunaji dne 25. maja 1887.

Naši dopisi.

Dobrova 31. maja. (*Javna zahvala. Šolski vrt in drugo.*) Ob koncu zime in med tekočo pomladjo pridobila si je tukajšnja šola zopet več blagih in milih dobrotnikov iz nova. Ti-le so:

1. Visokočastiti gosp. dr. Josip Marinko, c. k. gimnazijalni profesor v Rudolfovem, poslal in brezplačno preskrbel je v mesecu februarju in marcu raznih jabolčnih, hruševih in črešnjevih cepičev žlahtnih dolenskih sort v prosep sadjarstva v dobrovski farni in šolski občini.

Prav lepi, krepki in nepoškodovani cepiči prijeli se so, kateri so nam došli od blagega dobrotnika v štirikratnih frankiranih pošiljativah.

2. Spoštovani France Bizjak v Draženiku h. št. 5., po domače Seljanček, odlikovani sadjerejec podaril je iz svoje pikirnice v mesecu marcu in aprilu t. l. vsega skupaj 905 raznih divjačkov (jabolčnih, hruševih ter vkoreničenih kutinj), od katerih odstopilo se je za šolski vrt v Horjulu 168 pikirancev.

3. Posebni dobrotnik, katerega pa na željo njegovo tukaj ne imenujem, podaril je za tukajšnji šolski vrt 200 jabolčnih in hruševih cepičev ter 137 dobro ukoreničenih 1 in 2 letnih črešnjevih drevesc.

4. Slavni deželni odbor kranjski nakazal bil je dné 23. aprila t. l. tukajšnjemu krajnemu šolskemu svetu iz deželnega kulturnega zaklada kranjskega z dopisom iz dné 18. istega meseca, št. 323. znesek 20 gold. avstr. velj. v gotovem denarji kot podporo za ograditev šolskega vrta tukajšnjega.

5. Dnó 26. aprila t. l. prejelo se je po sl. c. kr. gozdnem nadzorništvu kranjskem nakazanih 10.000 vrbovih sadik ter 50 pitanskih kostanjev in 50 orehovih

drevesc iz c. kr. osrednje državne drevesnice „Pod Rožnikom“ brezplačno.

Škoda, da je bilo med vrbovimi sadikami nekoliko stó uže preveč velih in za nasad nesposobnih.

6. Dnó 23. maja podaril je gospod Ivan Glavič, posestnik in trgovec na Švici 52 jelovih remeljnov, po 4 metre dolgih in pa 5 kosov obdelanih pokončnikov (mužlarjev) za ograjo šolske drevesnice; on je v tem obziru prvi dobrotnik iz tukajšnje šolske občine. Bog ga živi!

Vsem tem blagim dobrotnikom skupaj in vsakemu posebej izreka se tukaj za njihova blaga dejanja javne preiskreno-srčna zahvala. Bog mili naj jim vse prav obilno in v polni meri povrne!

Imenovani vrli dobrotniki in človekoljubi pripomogli so sè svojimi darovi in podporami, da se je mogel tukajšnji novi šolski vrt uže prec ob začetku svojem v pravi red spraviti.

S prejšnjima in zadnjič pridobljeno denarno podporo (vsega skupaj 70 gld. av.) splaniralo, rigolalo, rušinj očistilo in praktično razdeljilo se je dotično zemljišče. Ta dela vsa skupaj stala so 26 gld. 40 kr. sama na sebi. Drugih stroškov prizadejal je do sedaj šolski vrt poleg uže omenjenega še 5 gld. 42 kr., kar skupaj znaša 31 gld. 82 kr. Za ograjo drevesnice ostaja potem takem še znesek od 38 gld. 18 kr., kar bode se tudi v kratkem za namenjeno svrho koristno porabilo.

(Konec prih.)

Iz Ljubljane. — Konec državnega zborovanja. Slovenski državni poslanci vrnil so se minulo soboto večinoma zopet v svojo domovino. — Vspehov dejanj nimajo pokazati, ker naučni minister Gautsch bil je vsaj videti popolnoma gluh za pravične tožbe Slovencev; nem je bil nasproti Slovincem, in ako je kje kaj zinil o njih, pomenile so besede njegove k večjem odgovarjanje brez vsebine, ali kazanje v megleno bodočnost s stoterimi vprašanji, ako jim minister ni odgovarjal celó z zbadljivimi besedami, kakor se je to zgodilo nasproti poslancu Šukljeju. — Nikakoršnega povoda pa Slovenci nimajo, pritožiti se nasproti vsem drugim ministrom, če izvamemo nezaukazan slovenski napis na postaji tržaškiherpeljske železnice.

Akoravno pa slovenski poslanci sedaj še nimajo kazati dejanskih vspehov, se pa vendar lahko sklicujejo na moralične vspehe, na složno-vzajemno in silovito borbo za pravice našega naroda, katera je bila, ako izvamemo zavóžen korak poslanca Gregorca, ki je bil storjen v nasprotji z vsemi drugimi slovenskimi poslanci, tako srečna in uspešna, da so celó izrečeni, razumni nasprotniki omolknili, deloma celó glasno izrekli priznanje.

Zadnji korak slovenskih poslancev bila je izročitev spomenice, katero sta po sklepu slovenskih poslancev izročila dr. Poklukar in poslanec Šuklje ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju minuli petek. Spomenica obsega vse sedajne zahteve vseh Slovencev in pa nekatere gmotne zadeve, kakor dolensko železnico, trtno uš itd. — Razgovor deputacije z grofom